

Plenarhandling

B9-0270/2022

13.5.2022

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om åtal av oppositionen och gripanden av fackföreningsledare i Belarus (2022/2664(RSP))

Sandra Kalniete, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Siegfried Mureșan, Paulo Rangel, Andrius Kubilius, Jerzy Buzek, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Daniel Buda, Deirdre Clune, Tomasz Frankowski, Andrzej Halicki, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Lukas Mandl, Marian-Jean Marinescu, Liudas Mažylis, Luděk Niedermayer, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Stanislav Polčák, Christian Sagartz, Radosław Sikorski, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Inese Vaidere, Isabel Wiseler-Lima, Milan Zver
för PPE-gruppen

Europaparlamentets resolution om åtal av oppositionen och gripanden av fackföreningsledare i Belarus (2022/2664(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Belarus,
- med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 21–22 oktober 2021,
- med beaktande av uttalandet av den 28 februari 2022 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om den konstitutionella folkomröstningen i Belarus,
- med beaktande av uttalandet av den 29 april 2022 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om nya repressiva åtgärder i Belarus som utvidgar möjligheterna till användning av dödsstraff,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Sedan oktober 2020 har EU infört fem sanktionspaket i samband med situationen i Belarus, riktade mot sammantaget 183 personer och 26 enheter, som svar på bland annat de belarusiska myndigheternas oacceptabla användning av våld mot fredliga demonstranter, utnyttjandet av migranter för politiska ändamål samt hybridattacker vid EU:s gränser.
 - B. Den 14 december 2021 dömdes de belarusiska oppositionsledarna Siarhej Tsichanouski, Mikalaj Statkevityj, Ihar Losik, Artsiom Sakau, Uladzimir Tsyhanovitj och Dzmitryj Papou till långa fängelsestraff efter falska anklagelser om att de försökt ta makten och uppviglat till hat och social oro samt om extremism. Siarhej Tsichanouski dömdes till 18 års fängelse, Mikalaj Statkevityj 14 års fängelse och Ihar Losik, Artsiom Sakau, Uladzimir Tsyhanovitj och Dzmitryj Papou 15, 16, 15 respektive 16 års fängelse efter motsvarande falska anklagelser.
 - C. Den militära aggressionen mot Ukraina inleddes delvis från territorier inom Belarus, som assisterade och möjliggjorde den ryska aggressionen.
 - D. Den 27 februari 2022 hölls en riggad folkomröstning för att ändra konstitutionen i Belarus, vilket ledde till att landets neutralitet komprometterades och att man gav upp landets status som icke-kärnvapenstat. Kärnvapen skulle kunna placeras i Belarus för första gången sedan Sovjetunionens fall, som ett potentiellt hot mot den europeiska säkerheten.
 - E. EU har antagit sanktioner mot Belarus också som svar på landets inblandning i den ryska aggressionen och invasionen, närmare bestämt individuella och ekonomiska sanktioner riktade mot 22 enskilda personer, handelsrestriktioner, ett Swift-förbud för tre belarusiska banker, ett förbud mot transaktioner med Belarus centralbank,

begränsningar av de finansiella inflödena från Belarus till EU och ett förbud mot tillhandahållande av eurosedlar till Belarus.

- F. Den 28 april 2022 antog den belarusiska nationalförsamlingen en ändring av strafflagen som innebär att dödsstraff införs för ”försök till terroristhandlingar”. Belarus är det enda land i Europa som fortfarande verkställer dödsstraff.
 - G. Den 6 maj 2022 dömde en belarusisk domstol Sofja Sapega – flickvän till Raman Pratasevitj, som togs i förvar när deras kommersiella flyg tvingats ned i Belarus ifjol – till sex års fängelse för uppvigling till socialt hat.
 - H. Under de senaste två månaderna har attackerna mot fackföreningsaktivister och fackföreningsledare intensifierats, främst i samband med att många av dem har motsatt sig Belarus stöd för det ryska aggressionskriget mot Ukraina samt deras långvariga stöd för demokrati och opposition mot Lukasjenkaregimen.
 - I. Statliga säkerhetstjänstemän har genomsökt lokalerna hos oberoende fackliga organisationer (Belarus kongress för demokratiska fackföreningar, Belarus fria fackförening, Metallarbetarnas fria fackförening och Belarus fackförening för arbetare inom radioelektronikindustrin) och deras ledares bostäder i olika städer runt om i landet. Fler än 16 fackföreningsledare och fackföreningsaktivister har frihetsberövats, varav många är knutna till Belarus kongress för demokratiska fackföreningar.
 - J. De fackföreningsledare och fackföreningsaktivister som gripits är Aljaksandr Jarasjuk, Siarhej Antusevitj, Aljaksandr Buchvostau, Mikalaj Sjarach, Jana Malasj, Vital Tjytjmarou, Hanna Dus, Vadzim Pajvin, Michail Hromau, Juryj Beljakou, Vasil Berasnjou, Henadz Fjadynitj, Dzmitryj Barodka, Miraslau Sabtjuk, Iryna Bud-Husaim och Aleh Padalinski.
 - K. Den 11 april 2022 utpekades Belarus oberoende fackförening för arbetare inom radioelektronikindustrin på godtyckliga grunder som ”extremistgrupp” och förbjöds därefter.
 - L. Regimen i Minsk fortsätter sitt brutala förtryck av den egna befolkningen. Människorättsförsvarare, journalister, politiska aktivister och alla som kan beskyllas för att ge uttryck för avvikande åsikter blir föremål för falska eller godtyckliga anklagelser med åtal och mycket långa fängelsestraff till följd. Det finns för närvarande mer än tusen politiska fångar i Belarus.
1. Europaparlamentet uttrycker med kraft sitt stöd för och sin solidaritet med de tusentals belarusiska medborgare som riskerar sin frihet och, allt oftare, sina liv genom att fortsatt motsätta sig Aljaksandr Lukasjenkas illegitima regim efter det riggade valet den 9 augusti 2020.
 2. Europaparlamentet fördömer skarpt, och kräver ett omedelbart slut på, våldet och förtrycket från de statliga myndigheternas sida i Belarus, särskilt de olagliga frihetsberövandena, tortyren, misshandeln under förvar och lagföringarna, som drabbar fredliga medborgare.

3. Europaparlamentet påminner om att många av de belarusiska medborgare som gripits av regimen ställs inför rätta i hemliga, orättvisa och partiska rättegångar, i många fall baserat på falska anklagelser och utan rättsliga garantier.
4. Europaparlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av alla politiska fångar i Belarus. Parlamentet kräver ett omedelbart frigivande av alla belarusiska medborgare som har frihetsberövats och åtalats för sina medborgerliga insatser och sin opposition mot regimen förtryck och dess stöd för det ryska aggressionskriget mot Ukraina.
5. Europaparlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av alla oberoende fackföreningsledare och fackföreningsaktivister. Parlamentet kräver ett stopp på hotelserna mot oberoende fackföreningsledare och fackföreningsaktivister och på störningarna av fackföreningarnas arbete i Belarus.
6. Europaparlamentet fördömer regimen systematiska förtryck av civila, som sedan det riggade valet den 9 augusti 2020 tvingat tusentals belarusier att fly landet. Parlamentet upprepar att de ständiga repressiva åtgärderna och tvångsflyttningarna av civila utgör allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna.
7. Europaparlamentet beklagar djupt att Belarus fortfarande, som enda land i Europa, tillämpar dödsstraffet och dessutom har utvidgat möjligheterna att använda det. Parlamentet fördömer den ändring av den belarusiska strafflagen som innebär att dödsstraff införts för ”försök till terroristhandlingar”. Parlamentet anser att detta lätt kan missbrukas av regimen för att likvidera politiska motståndare. Parlamentet påminner om att ett antal politiska fångar har åtalats eller redan dömts till långa fängelsestraff enligt strafflagens bestämmelser om terrorism.
8. Europaparlamentet fördömer skarpt den ryska militärens användning av belarusiskt territorium för transport av trupper och vapen, användning av luftrummet, tankning samt påfyllning och lagring av militär utrustning. Parlamentet fördömer stödet från Belarus och från dess väpnade styrkor och underrättelsetjänster i samband med inledandet av den militära aggressionen mot Ukraina. Parlamentet anser att Belarus är medansvarigt för attacken och måste bli föremål för alla de rättsliga konsekvenser som följer av internationell rätt. Parlamentet uttrycker djup oro över riskerna med att Belarus överger sin neutralitet, tar emot ryska väpnade styrkor och genomför gemensamma militära övningar.
9. Europaparlamentet begär att alla sanktioner som utfärdas mot Ryssland utan undantag riktas även mot Belarus och genomförs på lämpligt sätt, också under alla kommande sanktionsomgångar.
10. Europaparlamentet uttrycker sin uppskattning och sitt stöd för de belarusiska medborgare som har gått ut på gatorna, med risk för sin egen säkerhet, för att fördöma det krig som inletts i Ryska federationens namn och med stöd av Belarus illegitima diktator, och för dem som genomfört sabotage för att förhindra och störa rysk militär logistik på belarusiskt territorium.
11. Europaparlamentet fördömer desinformationskampanjerna och spridningen av Kremls krigspropaganda i Belarus.

12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge stöd och skydd till människorättsförsvarare och det civila samhället i Belarus, som kommer att utsättas för allvarliga repressalier, bland annat genom att vid behov utfärda nödvisum så att de kan lämna Belarus.
13. Europaparlamentet välkomnar förbudet för belarusiska idrottare att delta i internationella idrottstävlingar, till exempel tennisturneringen Wimbledon.
14. Europaparlamentet fördömer skarpt Lukasjenkaregimens fortsatta utnyttjande av människor för politiska ändamål, i strid med internationella normer och Belarus bilaterala avtal med grannländerna i EU. Parlamentet understryker att Belarus statssponsring av olagliga gränspassager vid EU:s yttre gränser, i kombination med en fientlig desinformationskampanj, utgör en form av hybridkrigföring som syftar till att skrämja och destabilisera EU. Parlamentet uttrycker sin starka solidaritet med Litauen, Polen, Lettland och andra medlemsstater som den belarusiska regimen har siktet inställt på. Parlamentet uppmanar att de värst drabbade länderna effektivt måste skydda EU:s yttre gränser, i överensstämmelse med relevant internationell rätt.
15. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att förbättra samarbetet i fråga om gränsförvaltning och kampen mot människohandel, cigarettsmuggling och andra säkerhetsutmaningar som den belarusiska regimen gett upphov till eller förvärrat.
16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att se till att nödvändiga åtgärder vidtas för att stärka motståndskraften mot alla former av utländsk inblandning som Lukasjenkaregimen skulle kunna göra sig skyldig till, inbegripet men inte begränsat till, cyberattacker och desinformation i samband med Rysslands pågående aggression mot Ukraina.
17. Europaparlamentet lovordar det systematiska och konsekventa arbete som utförs i och utanför landet av de belarusiska demokratiska krafterna, särskilt ledaren för den demokratiska oppositionen, Svjatlana Tsichanouskaja, samordningsrådet och det nationella krishanteringsrådet. Parlamentet uppmanar det akuta behovet att upprätthålla och utöka kontakterna och samarbetet med dessa krafter.
18. Europaparlamentet efterlyser en EU-strategi för de framtida förbindelserna med ett demokratiskt Belarus samt en omfattande uppsättning åtgärder för att förbereda de belarusiska demokratiska krafterna inför genomförandet av en övergripande plan för att stimulera reformer och tillhandahålla ekonomiskt stöd.
19. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen, Europeiska utrikestjänsten och EU:s medlemsstater att öka det direkta stödet till den belarusiska oppositionen, det civila samhället, människorättsförsvarare och oberoende medieorganisationer i och utanför Belarus. Parlamentet understryker vikten av att upprätthålla förbindelserna med dessa och åtar sig att intensifiera sin egen demokratistödande verksamhet. Parlamentet uppmanar sitt krav på ett riktat EU-stödprogram för att hjälpa det civila samhället, oberoende medier, den akademiska världen och den belarusiska oppositionen i exil, liksom offer för politiskt förtryck och polisvåld samt dem som flyr den förtryckande regimen.

20. Europaparlamentet uppmanar EU att på operativ nivå samarbeta med företrädarna för de belarusiska demokratiska krafterna för att slutföra arbetet med att anta en färdplan för genomförandet av det paket för investeringar och ekonomiskt stöd på 3 miljarder euro som kommissionen redan har planerat som ett sätt att omfamna det belarusiska folkets demokratiska strävanden. Parlamentet efterlyser en politisk dialog mellan EU och de belarusiska demokratiska krafterna för att nå en gemensam vision om denna stödplan. Parlamentet betonar behovet av en ingående offentlig diskussion för att bygga upp allmänhetens stöd för ett betydande engagemang från EU:s sida.
21. Europaparlamentet stöder förberedelserna för en EU-ledd internationell givarkonferens i syfte att bistå de belarusiska demokratiska krafterna.
22. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna att vidta alla nödvändiga åtgärder i internationella institutioner och förfaranden och vid Internationella brottmålsdomstolen eller andra lämpliga internationella tribunaler eller domstolar för att lagföra de handlingar som Aljaksandr Lukasjenka gör sig skyldig till i samband med Rysslands aggressionskrig mot Ukraina som krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten, och att aktivt delta i utredningen av dem.
23. Europaparlamentet understryker behovet av en ingående utredning av Lukasjenkaregimens brott mot det belarusiska folket. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att aktivt tillämpa principen om universell jurisdiktion och förbereda domstolsärenden mot belarusiska tjänstemän som är ansvariga för eller delaktiga i våld och förtryck, däribland Aljaksandr Lukasjenka.
24. Europaparlamentet stöder inrättandet av en arbetsgrupp med experter på internationell rätt och med uppdrag att bistå vid överläggningarna inom Europaparlamentets plattform och ge teknisk rådgivning om hur man kan gå vidare i fall av universell jurisdiktion vid Internationella brottmålsdomstolen, Internationella domstolen och tillfälligt upprättade domstolar, i syfte att bekämpa straffrihet i Belarus.
25. Europaparlamentet anser att EU bör vara redo att bistå de belarusiska demokratiska krafterna i arbetet med att effektivt genomföra deras representativa roller vad gäller underlättande av dialog, opinionsbildning, uppbyggnad av reformkapacitet, investeringsförvaltning och statsstyrning.
26. Europaparlamentet stöder företrädarna för de belarusiska demokratiska krafterna i lanseringen av det nationella sannings- och försoningsinitiativet och uppmanar EU att bistå i detta initiativ genom en kraftfull kommunikationsstrategi.
27. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att anordna årliga toppmöten med högt uppsatta företrädare för de belarusiska demokratiska krafterna. Parlamentet är av uppfattningen att detta skulle bidra till antagande av gemensamma politiska riktlinjer för EU:s framtida förbindelser med ett demokratiskt Belarus.
28. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament,

Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, myndigheterna i Republiken Belarus samt företrädarna för den belarusiska demokratiska oppositionen.